Od kilku lat badania sfragistyczne są prowadzone ze zwiększoną intensywnością i zmierzają do systematycznego opracowywania poszczególnych działów sfragistyki. Konferencje w Toruniu (2003), Krakowie (2004) i Zielonej Górze (2007) przyczyniły się do lepszego poznania stanu i perspektyw badań sfragistycznych, zbiorów pieczęci oraz problematyki heraldycznej związanej z pieczęciami. Seminaria sfragistyczne (2005, 2006) podejmowały zróżnicowaną problematykę dotyczącą pieczęci od średniowiecza do XX wieku.

Tematem kolejnego III Seminarium będzie „Klasyfikacja i nazewnictwo pieczęci". Przy niewątpliwych osiągnięciach dotychczasowych badań sfragistycznych, dotkliwie odczuwalny jest brak refleksji metodologicznej. Jeśli polskie badania sfragistyczne mają się skutecznie rozwijać, należy wypracować jednolity system klasyfikacji pieczęci, a także właściwą mu nomenklaturę. W dotychczasowej praktyce bądź posługiwano się przestarzałymi klasyfikacjami, bądź badacze tworzyli własne klasyfikacje na użytek prowadzonych badań, nie zawsze jednak stosowane przez innych. W zbyt małym stopniu uwzględniano doświadczenia zagraniczne, co prowadziło do pewnej izolacji polskich badań. Wypracowanie poprawnej klasyfikacji pieczęci i nomenklatury sfragistycznej, to fundament na którym będą opierały się dalsze badania. Należy dążyć do tego celu etapami.

Wypracowanie ogólnej klasyfikacji powinna poprzedzić dyskusja dotycząca problemów klasyfikacji na poziomie poszczególnych działów sfragistyki. Chciałbym aby w trakcie III Seminarium omówiono problematykę klasyfikacji m.in. pieczęci królewskich, książęcych, biskupich, klasztornych, miejskich, urzędowych i innych. Chodzi nie tylko o klasyfikację według wyobrażeń napieczętnych, lecz również klasyfikacje określające hierarchię pieczęci w kancelariach (systemy sfragistyczne) oraz ich walor prawny. Oczekuję, że w poszczególnych referatach uwzględniony zostanie dotychczasowy dorobek polskich i zagranicznych badań, klasyfikacje uchwytne w przekazach źródłowych, a także wynikające z analizy praktyki kancelaryjnej. Omawiając klasyfikacje i nazewnictwo w ramach poszczególnych działów sfragistyki, proszę pamiętać o stałym ich odniesieniu do klasyfikacji ogólnej. Sprawą niezwykle ważną jest powiązanie polskich klasyfikacji pieczęci z nowszymi ustaleniami zagranicznymi, dlatego proszę uwzględnić w referatach zagraniczne publikacje poświęcone tej problematyce. Podaję wybrane przykłady, które w zależności od tematu referatu mogą być poszerzone.

T. Diederich, Prolegomena zu einer neuen Siegel Typologie, Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde, Bd. 29, 1983.
Tenże, Reflexions sur la typologie des sceaux, Janus, 1993/1.
M. Pastoureau, Les Sceaux, [Typologie des Sources du Moyen Age Occidental], Brepols 1981.
Tenże, Typologie des sceaux medievaux, Histoitr & genealogie. Annales de genealogie et d'heraldique, Nr 20, 1988, Nr 24, 1989, Nr 31, 1990.
W. Vahl, Beschreibung und Auswertung mittelalterlicher Siegel, Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde, Bd.42, 1996.
Vocabulaire International de la Sigillographie, Roma 1990.
Planowany termin Seminarium początek grudnia 2008.
Zenon Piech

tekst w formacie pdf
program seminarium